

liggende Konflikt og for at forsøge at fjerne eventuelle Misforståelser om Amtets Stilling til denne Sag.

Hvad der fra Amtets Side er foretaget i Sagen indtil den 8. April 1940, det fremgaar af en Redegørelse, som jeg den Dag fremlagde i Lagtinget. De, der har læst denne Redegørelse, vil af denne have set, at det var lykkedes Amtet ved Forhandling med Regeringen at fremskaffe Tilbud fra Staten om Støtte til Fiskeriet indenfor et Beløb, der var beregnet at kunne naa op til 2 Mill. Kr. Denne Støtte kunde gives i en saadan Form, at ca.  $\frac{1}{3}$  af det samlede Beløb, det vil sige 6—700.000 Kr. direkte skulde tilfalde Fiskerne. For Opnaaelsen af Statsstøtten er der stillet forskellige Betingelser, hvoraf kun en var ufravigelig, nemlig den Betingelse, at Organisationerne selv i Forbindelse med Forligsmanden skulde forhandle sig til Rette om Fiskerikontrakten.

Under Forhandlingerne i Tiden efter 8. April 1940 har Amtets Standspunkt til Sagen stedse været det samme. Hvad Parterne og Forligsmanden blev enige om med Hensyn til Kontrakterne eller, hvad Lagtinget maatte blive enig om med Hensyn til Kontrakten, det vilde Amtet ogsaa gaa med til, naar blot den samlede Risiko for Statskassen ikke blev forøget.

I Gaar den 6. Maj var der i Lagtingsudvalget Planer fremme om at finde en Løsning, hvorefter man gennem et mere almindeligt holdt Tilsagn om yderligere Støtte fra Staten efter Fiskeriets Afslutning skulde forsøge at faa Fiskernes Indtægter forøget til 35 pCt. i Stedet for 33 pCt. Ogsaa dette Forslag gik Amtet med til. I Aften har jeg paany forhandlet med Medlemmerne af Lagtingsudvalget om Konflikten, og der har under disse Forhandlinger fra Udvalgets Side været Planer fremme om at forøge Fiskernes Andpart fra 33 til 35 pCt. og samtidig nedsætte Garantiprisen til ca. 47 Øre. En saadan Ordning mentes at ville vinde større Bifald hos Fiskerne, uden at Statens Risiko skulde forøges herved. Jeg erklærede straks, at jeg ikke havde noget at erindre imod et saadant Forslag, men jeg tilbød yderligere af egen Drift at lade Statens Garanti for en Afregningspris af 50 Øre blive staaende, selvom Procenterne blev forøget fra 33 til 35. Naar jeg gav dette Tilbud, saa skyldtes det, at Fiskerne nu, hvad Grunden hertil end maatte være, faktisk er gaaet Glip af Foraarsfiskeriet. Dette betyder en Forringelse af deres Indtægter, som de ikke

kan taale. Fiskernes Indtægter var i Forvejen smaa nok og deres Kaar saa ringe, at en Formindskelse af Indtægten paa Grund af en kortere Fiskerisæson ikke kan være, hvis de overhovedet skal have Mulighed for at klare deres Økonomi. Ud fra disse Betragtninger gav jeg Tilbudet om Opretholdelsen af Garantiprisen 50 Øre, idet denne yderligere Støtte vilde være til Gavn for Fiskerne, som trænger til Støtte i disse Tider.

Det er mit Haab, at dette sidste Tilsagn fra Amtet paa Regeringens Vegne maa bidrage til, at Kontraktforholdene nu kan komme i Orden, saaledes at Fiskerflaaden nu kan komme ud paa Fiskeri, og til Gavn ikke mindst for Fiskerne selv, som maa ud paa Fiskeri, hvis de overhovedet skal have Mulighed for at leve.

Jeg vil gerne med Formandens Tilladelse benytte Lejligheden til at sige yderligere et Par Ord, selv om jeg derfor skulde komme lidt udenfor de snævre Rammer for den til Behandling værende Sag. Jeg vil nemlig gerne sige et Par Ord i Anledning af Forskellige Forlydender om, at der blandt Fiskerne skulde raade den Opfattelse, at Amtmanden er imod Fiskerne og for Rederne. Paastande i saa Henseende er saa løgnagtige, som vel muligt, men løgnagtige Paastande kan gentages saa ofte, at mange Folk tror, de er sande. Jeg har i min tidligere Embedsgering forsøgt at tage ligeligt Hensyn til alle Interesser indenfor Samfundet, men det er en Selvfølge, at jeg tidligere har haft og endnu har Forståelsen af, at Fiskerne i Forhold til Rederne indtager en økonomisk svagere Stilling, og at de derfor i en given Situation har Krav paa Samfundets Støtte til videre Udstrækning end Rederne. Jeg ved, at jeg ogsaa i Praktis har vist Forståelse af Fiskernes Kaar, og jeg vil gerne til Illustration heraf nævne et Par Eksempler:

1. Den foreliggende Fiskerikonflikt.

Det siges, at Amtets Medvirken har været for Rederne og imod Fiskerne, Faktum er, at det Tilsagn, der efter Amtets Forslag og ved Amtets Medvirken er opnaaet fra Staten, gaar ud paa, at Rederne under visse Betingelser kan opnaa Tilskud til Dækning af Tab, men aldrig kan opnaa Tilskud, der muliggør Fortjeneste. Fiskerne derimod kan opnaa en Merfortjeneste, der efter det oprindelige Forslag var kalkuleret til 25 pCt. og som efter det nu ændrede Tilsagn formentlig er mindst 50 pCt. Jeg kunde forstaa, om

Amtets Forslag var blevet kritiseret af Rederne, men jeg kan ikke forstaa, at noget fornuftigt Menneske kan sige, at disse Forslag og det givne Tilsagn er for Rederne og imod Fiskerne.

2. De tilstedeværende Lagtingsmænd husker, at der i 1936 blev ydet Tilskud til det færøske Fiskeri paa 1 Mill. Kr., den saakaldte Eksportmillion. Som Bevillingens populære Navn »Eksportmillionen« viser var Tilskudet bestemt til Dækning af Tab for Eksporten, men det lykkedes under de om Fordeelingen af Millionen stedfundne Forhandlinger Amtet at faa tilvejebragt en Ordning, hvorefter der tilfaldt Fiskerne et Beløb paa ca. 130.000 Kr. som Efterbetaling for allerede afhændet Fisk. Ogsaa dette synes at være et Bevis paa, at Amtet ikke ensidigt varetager Redernes Interesser til Skade for Fiskernes.

3. De tilstedeværende Lagtingsmænd erindrer sikkert ogsaa, at der i 1938 gennem Forhandlinger, der af mig førtes i København, opnaaedes et Tilskud paa 350.000 Kr. til Føroya Fiskaexport til Dækning af forskellige Tab paa Eksporten. Det var specielt Tab paa Eksporten til Portugal, der begrundede Statens Tilskud. Det blev ligeledes i 1936 overladt Amtet at fordele Tilskudet efter Forhandling med Føroya Fiskaexport's Repræsentantskab, og det lykkedes Amtet gennem disse Forhandlinger at faa Føroya Fiskaexport til at give Afkald paa et Beløb af 35.000 Kr. til Fordel for Fiskerne. Disse 35.000 Kr. anvendtes efter Indstilling fra Føroya Fiskimannafelag til Betaling til forskellige Fiskere, der havde været beskæftiget hos Rederier, der paa Grund af økonomiske Vanskeligheder ikke kunde udrede skyldig Betaling til deres Fiskere. Af Bevillingen blev der yderligere ydet Tilskud til en Række Fiskere, som paa Grund af Sygdom, Havari eller lignende havde haft for smaa Indtægter. Endelig blev der tilovers af Bevillingen et Beløb paa ca. 12.000 Kr., der den Dag i Dag indestaar i Sparekassen, bestemt som Tilskud til Hjælpesfonden for Fiskere. Dette Beløb vil blive udbetalt til Fonden, naar dens Bestyrelsesforhold er endeligt i Orden. Den Ordning, som Amtet saaledes opnaaede og som iøvrigt indbragte mig Indvendinger fra Bevillingsmyndighederne i København, kan vist heller ikke siges at være rettet imod Fiskerne.

4. Som et sidste Eksempel kan jeg endelig nævne »Arbejdernes Trawlerdrift«. Dette Selskab blev stiftet uden nogen Medvirken fra Amtets Side, men d'Herrer kan prøve at

spørge Lagtingsmand Dam eller Hjalgrim á Heygum, hvilken Bistand der fra Amtets Side er ydet til Sikring af Selskabets fortsatte Drift. Den Medvirken, Amtet har ydet til Sikringen af dette Selskabs fortsatte Drift, kan heller ikke af noget fornuftigt Menneske betegnes som en Handling rettet imod Fiskernes og Arbejdernes Interesser.

Naar jeg har fremhævet de nævnte 4 Eksempler, saa er det ikke sket for at gøre mig til af det, der er foretaget fra Amtets Side, og det er navnlig heller ikke sagt for at varetage en enkelt Stands (Fiskernes) Interesser — som Embedsmand har jeg altid forsøgt og vil altid forsøge at tage ligeligt Hensyn til alle Sider. Naar jeg har nævnt de angivne Eksempler i Aften, saa er det for at forsøge at tage Livet af alle Skrøner om Amtets Indstilling mod Fiskerne. Jeg ved tilstrækkelig godt, hvilke Kaar Fiskerne lever under. Jeg ved, at deres Liv og Færden er farefuld og haard; jeg ved at deres Arbejde om Bord i Fiskeskibene dannes Basis for Øernes Eksistens, og jeg ved, at de som den økonomisk svagere stillede i Samfundet kan trænge til Samfundets Støtte. Jeg har bidraget til, at saadan Støtte er ydet, hvor Omstændighederne gør det muligt, og jeg vil fremdeles bidrage til, at Støtte kan ydes, hvor den er paastrængt. Jeg gentager Haabet om, at det senest afgivne Tilsagn om Støtte til Fiskeriet 1940 nu kan bringe Fiskeriet i Gang til Gavn for Færoerne.

P. M. Dam:

Eg eri fegin yvir hetta uppskot. Tað gongur fiskimonnunum á móti og sýnir, at menn ásanna, at fiskimaðurin má hava tey procentir av veiðuni, hann hevur bærst fyri og vunnið sær fjögnum árinum. Tað sýnir, at amtmáðurin hevur skilt fiskimansins ringu kor og ikki aftrað seg við statsins vegna at rætta honum eina hjálpanði hond. Eg vil takka teim, ið hava verið við til at sett fram hetta uppskot. Eg vil serliga takka amtmanninum fyri, at hann er gingin so langt. Eg kenni meg vísan í, at fiskimenn í Føroyum eisini vilja takka honum og minnst hesa hansara støðu. Fegin vil eg vátta, at tað er rætt, at arbeidarnir, fiskimennir og fiskarbeiðskvinnurnar í Froðbiar sókn skylda amtmanninum stóra tøkk fyri hansara støðu til teirra trolarafyrirtoðu, ið valla hevði kunnað gingið uttan amtmansins hjálp.

Hetta er altso fyrsta lóg, ið lógtingið ger, síðan tað í dag fekk sær lóggávuváld. Lat tað vera eitt fingrapeik fyri tingsins

framfðararbeiði, eitt tekin uppá, at menn innanfyri tingsins gátt altíð vilja lata tað vera tingsins fyrsta mál og mið at verja hin minna mannin, fjøldina í Føroyum.

Tað er mín vón, at henda lóg má verða til gleði og gágu fyri fiskimenninar.

A. Samuelsen

greiddi frá nevndarálitinum og lógaruppskotinum. Hann útalaði sína gleði yvir uppskotið og takkaði amtmanninum fyri hansara støðu.

L. Zachariasen

talaði um fiskivinnuna sum høvuðsvinnuvegin, ið ikki kann stegja, um vit skulu liva. Hann var glaður yvir úrslitið, menn vóru komnir til og vónaði, at allir tingmenn vildu greiða atkvøðu fyri málinum.

S. Ellefsen

helt fyri, at hann skilti, at Dam takkaði fyri amtmansins støðu til A. T. Men hann kundi ikki siga tað sama. Hann vildi tó ikki siga meir um hetta. Hann var fyri uppskotinum.

Lógaruppskotið varð so viðtikið.

Jóannes Patursson og Th. Petersen fóru ikki møttir til henda vón — menn vilja vera við, at reiðarunum dámdi ikki tingsins støðu.

## Harra Jóannes bóndi Patursson.

Í »Dagblaðnum« hava tygum grein, hvar ið tygum skíra meg og sambandsins og sjálvstýrisins oddamenn fyri landasvíkjarar, tí at vit høvdu so mikið av pietetsfólilsum og nationalum finleika í okkum, at vit ikki eftirlíkaðu tygum í at hevja hitt føroyska merki yvir tygara ósingarfund móti eini tjóð, ið liggur valdtikin og blóðir burtur, og tí vit ikki fylgdu tygara og Thorstein Petersens svíklaragerð móti teim fátæku, sjóku og hjálpalessu, móti tí strevandi fjøldini, móti Føroyingnum og Norðbúgvnum í Føroyum.

Harra Jóannes Patursson!

Hóskar landasvíkjaranavnið um nakran her á landi, má tað vera um tykkum, tá ið tit sviku og særdu tað djúpa og reinasta í allari tjóðskaparkenslu til við ósannindum (skrønum) um hitt grøna hvítkrossaða flaggið at elva fólk til ósingarfundir og kravgongu móti Dønum, har tit finga einstakar Føroyingar at rópa »niður við Dannebrog!« Hetta hendi í teim døgum, tá ið hvørt flagg í Danmark var drigið á hálva stong í sárastu og djúpastu landasorg.

Jóannes Patursson, ringari ellisbragd hevur eingin Føroy-